

Învățarea la locul de muncă în formarea profesională inițială și continuă din România

1. Cadrul conceptual

Într-o accepțiune largă, conform definiției CEDEFOP, învățarea la locul de muncă (*Work-based learning* - *WBL*) reprezintă “dobândirea de cunoștințe și abilități prin efectuarea de sarcini – însoțită de reflecție - într-un context profesional, la un loc de muncă (de ex. formare în alternanță) sau într-o instituție de educație și formare profesională” (CEDEFOP, 2014). Această definiție invită la valorificarea diversității contextelor care oferă oportunități de învățare prin efectuarea de sarcini și subliniază importanța practicii reflexive care integrează experiențele practice într-un demers coerent de educație și formare profesională.

Programele de educație și formare profesională (EFP) care oferă *WBL* sunt definite de NCVER (www.ncver.edu.au) ca “programe de formare la nivel secundar sau postsecundar care oferă oportunități pentru dobândirea de competențe profesionale necesare pentru ocuparea unui loc de muncă”. Definiția NCVER subliniază complementaritatea și varietatea contextelor și situațiilor de învățare: “învățarea la locul de muncă este adesea realizată în mod complementar cu învățarea în școală și se poate desfășura sub diferite forme: stagii de practică, experiență de muncă, mentorat la locul de muncă, instruire în competențe generale legate de un loc de muncă sau instruire largă cu privire la toate aspectele unei industrii” (NCVER, 2013).

2. Repere europene

Dezvoltarea experienței practice în programele de formare profesională inițială, în contact direct cu lumea reală a muncii, este evidențiată în mod constant - de obicei, sub denumirea generică de “*Work-based learning*” (*WBL*) - în politicile europene, exemplele de bune practici și recomandările adresate statelor membre pentru creșterea relevanței sistemelor de educație și formare profesională.

Comunicatul de la Bruges privind intensificarea cooperării europene în domeniul educației și formării profesionale pe perioada 2011-2020 (**Comisia Europeană, 2010 a**): “*Componenta învățării la locul de muncă are o contribuție substanțială la dezvoltarea unei identități profesionale și poate stimula încrederea în sine a persoanelor care, în caz contrar, ar putea să considere că au eșuat. Învățarea la locul de muncă*”

Inițiativa emblematică “Tineretul în mișcare (Comisia Europeană, 2010 b):” subliniază: “*Experiența timpurie la locul de muncă este esențială pentru ca tinerii să își dezvolte competențele*

necesare pentru viața profesională. *Învățarea la locul de muncă în cadrul unui program de formare de tip ucenicie reprezintă un instrument puternic de integrare treptată a tinerilor pe piața forței de muncă*. În cadrul principalelor acțiuni definite în cadrul liniei de acțiune „Dezvoltarea de sisteme educaționale și de formare moderne care să asigure competențe-cheie și excelență”, inițiativa “Tineretul în mișcare” evidențiază: *“Propunerea unui cadru de calitate pentru stagii, inclusiv abordarea obstacolelor juridice și administrative ale stagiilor transnaționale. Sprijinirea unui acces mai bun și a unei participări mai bune la stagii de bună calitate, inclusiv prin încurajarea întreprinderilor să ofere locuri pentru stagii și să devină bune întreprinderi-gazdă (de exemplu, prin etichete de calitate sau premii), precum și prin acorduri între parteneri sociali și ca parte a politicii de responsabilitate socială a întreprinderilor”*.

Comunicatul “Regândirea educației: investiții în competențe pentru rezultate socio-economice mai bune (Comisia Europeană, 2012): *“Formarea la locul de muncă, în special programele de ucenicie și alte modele de formare profesională în alternanță, contribuie la facilitarea trecerii de la învățare la experiența la locul de muncă. Aceste programe necesită un cadru de reglementare clar, roluri clar definite pentru actorii implicați și trebuie să fie parte integrantă a întregului sistem de învățământ”*.

Aspecte cheie, extrase din politicile europene și recomandările adresate statelor membre, referitoare la WBL:

Învățarea la locul de muncă (WBL):

- rol esențial în **dezvoltarea identității personale și stimularea încrederii de sine** a persoanelor care, în caz contrar, ar putea să considere că au eșuat
- oferă o **experiență timpurie la un loc de muncă**, cu rol determinant în **formarea competențelor** necesare pentru viața profesională și **dezvoltarea ulterioară a carierei**
- contribuie la **facilitarea tranziției de la învățare la un loc de muncă**: *instrument puternic de integrare treptată a tinerilor pe piața forței de muncă.*

WBL, în special programele de ucenicie și alte modele de formare profesională în alternanță:

- necesită un **cadru de reglementare clar, roluri clar definite** pentru actorii implicați
- trebuie să fie **parte integrantă a întregului sistem de educație și formare profesională, care să permită accesul la învățarea pe tot parcursul vieții și învățământul superior (!)**

Importanța unui **cadru de calitate pentru stagii** - sprijinirea accesului la stagii de calitate, inclusiv prin:

- **încurajarea întreprinderilor** să ofere locuri pentru stagii și să devină **bune întreprinderi gazdă** (de exemplu, prin *etichete de calitate sau premii*)
- **acorduri între partenerii sociali**, ca parte a politicii de responsabilitate socială a întreprinderilor

3. Componenta WBL în formarea profesională inițială din România

3.1 Programe de pregătire pentru obținerea unei calificări în cadrul sistemului de învățământ profesional și tehnic (formare profesională inițială – FPI)

Nr. crt	Tipul programului	Nivel calificare ⁽¹⁾ Nivel de educație al programului ⁽²⁾	Durata standard	Cerințe de intrare / alte condiții pentru admiterea în program	Continuarea studiilor
1.	Învățământul profesional	CNC/EQF 3 ISCED 352 (fără acces direct la înv. postliceal sau superior)	Min.3 ani, după cl.a VIII-a	- În. gimnazial absolvit - Probe de preselecție a candidaților, la cererea agenților economici ⁽⁵⁾ - Admitere pe bază de medii; - Probă suplimentară de admitere dacă nr. de candidați e mai mare decât nr. de locuri	Clasa a XI-a, ciclul sup. al liceului
2.	Stagii de pregătire practică după clasa a X-a liceu tehnologic	CNC/EQF 3 ISCED 351 ⁽³⁾	720 ore, după cl.a X-a liceu tehnologic	- Ciclul inferior al liceului tehnologic absolvite - Examen de diferență, după caz	Idem
3.	Învățământul liceal tehnologic	CNC/EQF 4 ISCED 354	4 – 5 ani	- În. gimnazial absolvit - Admitere computerizată, pe bază de opțiuni, în ordinea mediilor ⁽⁶⁾	-Înv.postliceal -Înv.superior (numai cu diplomă de BAC).
4.	Învățământul postliceal	CNC/EQF 5 ISCED 453 ⁽⁴⁾ (fără acces direct la înv. superior)	2-3 ani	Învățământ liceal absolvit, cu sau fără diploma de BAC	

⁽¹⁾ Conf. Cadrului național al calificărilor (CNC) și nivelului de calificare echivalent din Cadrul European al Calificărilor (EQF - *European Qualification Framework*)

⁽²⁾ Conf. clasificării pe niveluri ale programelor de educație (ISCED – P), prevăzute de “*International Standard Classification of Education ISCED 2011*” - UNESCO Institute for Statistics, în vigoare începând cu 1 ianuarie 2014.
NB. Clasificarea ISCED 2011 constă din două scheme de codificare paralele: pentru nivelul programelor de învățământ (ISCED-P), respectiv pentru nivelul de educație absolvit (ISCED-A) – v. ISCED 2011, paragraful 89. La momentul elaborării prezentului document, în România nu există un document oficial de încadrare pe niveluri de educație, clasificate detaliat conform ISCED 2011, a programelor de pregătire (ISCED –P) și a nivelurilor de educație absolvite (ISCED – A) prin învățământul profesional și tehnic preuniversitar. Raportările la INS pentru statistica educației începând cu sfârșitul se bazează pe ISCED 2011; însă în caietele statistice nu sunt precizate codurile detaliate pe 3 digiți pentru ISCED – P și ISCED - A. Alocarea nivelurilor de educație, în codificarea cu trei digiți din sistemul de clasificare ISCED 2011, pentru programele de formare menționate în prezentul articol se bazează pe descrierile și criteriile prevăzute în ISCED 2011 (ISCED – P), corelate cu prevederile Legii educației naționale nr.1/2011 cu completările și modificările ulterioare și HG nr. 567/15 iulie 2015 de modificare a HG nr. 918/2013 privind aprobarea Cadrului național al calificărilor.

⁽³⁾ ISCED 351 - “*Insuficient pentru finalizarea nivelului sau finalizarea parțială a nivelului, fără acces direct la învățământul postliceal sau superior*” - v. ISCED 2011, Tabelul 7. Codurile de clasificare pentru programele educaționale de nivel ISCED 3 (ISCED-P).

N.B. Aparent, având același nivel de calificare și aceeași condiție de continuare a studiilor, stagiile de practică după clasa a X-a s-ar echivala cu același nivel de educație ca și învățământul profesional de 3 ani după clasa a VIII-a (ISCED 352). Totuși, conform Conf. ISCED 2011 (paragraful 176 lit. i), programele scurte cu durata sub doi ani la nivel ISCED 3, sau care se finalizează după mai puțin de 11 ani cumulați de la începutul nivelului ISCED 1, se încadrează la ISCED 351 - *nefinalizarea nivelului ISCED 3*. Însă, în acest caz, conf. ISCED 2011 (paragraful 182, coroborat cu tabelele 3, 7 și 8) - deoarece programul respectiv nu conduce cel puțin la finalizarea parțială a nivelului la care este încadrat, calificările obținute de absolvenții unui program ISCED 351 (ISCED-P) sunt clasificate ca nivel de educație absolvit la ISCED 2 (ISCED-A).

⁽⁴⁾ Aceeași pregătire se poate obține și prin colegii universitare, în cadrul învățământului superior de scurtă durată

⁽⁵⁾ Probe de preselecție a candidaților, la cererea agenților economici care se implică prin susținere financiară/stimulente/alte forme de sprijin în formarea profesională a elevilor prin angajament menționat în contractul-cadru cu unitatea de învățământ.

(⁶) În media de admitere la liceu, intră media la evaluarea națională după clasa a VIII-a cu pondere de 75% și media generală de absolvire a gimnaziului (clasele V-VIII) cu pondere de 25%. Nici media la evaluarea națională, nici media de admitere, nu au un prag minim de promovare pentru accesul la liceu sau învățământul profesional. Atât în învățământul profesional (în toate etapele admiterii) cât și la liceu (în etapa a III-a de admitere) au acces toți elevii care au promovat clasa a VIII-a, indiferent dacă au susținut sau nu evaluarea națională la sfârșitul clasei a VIII-a.

3.2. Organizarea WBL în FPI: ponderea WBL, locații de învățare, relații contractuale

Nr. crt.	Tipul programului	Ponderea pregătirii practice	Locații de învățare și relații contractuale pentru practică
1.	Învățământul profesional	<p>cl.IX: 20% = 252 h, din care: 102 h practică săptămânală (3 h/săpt x 34 săpt.) și 150 h stagii de practică (5 săpt.x 30h/săpt.)</p> <p>cl.X: 57% = 782 h, din care: 512 h practică săptămânală (16 h/săpt x 32 săpt.) și 270 h stagii de practică (9 săpt.x 30h/săpt.)</p> <p>cl.XI: 72% = 930 h, din care, 630 h practică săptămânală (21 h/săpt x 30 săpt.) și 300 h stagii de practică (10 săpt.x 30h/săpt. stagii de practică)</p> <p>N.B.: practica săptămânală din planul cadru include și aplicațiile de laborator</p>	<p>Pregătire teoretică: în școală</p> <p>Pregătire practică:</p> <ul style="list-style-type: none"> - practica săptămânală: în școală și/sau la operatori economici - stagii de practică: la operatori economici <p>Relații contractuale pentru practică:</p> <ul style="list-style-type: none"> - contract-cadru încheiat între școală și operatorii economici parteneri - contracte individuale de practică încheiate între școală, operatorii economici parteneri și elevi
2.	Stagii de pregătire practică după cl. a X-a de liceu tehnologic	720 ore – stagii de pregătire preponderent practică, după clasa a X-a liceu tehnologic	Idem
3.	Învățământul liceal tehnologic	În funcție de domeniu și calificare profesională	Idem
4.	Învățământul postliceal	În funcție de domeniu și calificare profesională	Idem

Relații contractuale pentru componenta WBL în învățământul profesional și tehnic

Pentru organizarea stagiilor de practică în vederea învățării la locul de muncă, ca parte a programului de pregătire profesională la toate nivelurile de calificare prin învățământul profesional și tehnic, școlile încheie cu operatori economici/instituții publice parteneri **contracte-cadru** prin care se stabilesc condițiile colaborării și care stau la baza contractelor de pregătire practică a elevilor (care pot fi încheiate individual pentru fiecare elev sau pentru mai mulți elevi care se pregătesc pentru aceeași calificare profesională). **Contractele de pregătire practică a elevilor** sunt semnate de elev (respectiv părintele acestuia, în cazul minorilor), reprezentanții legali ai organizatorului de practică (școala) și ai partenerului de practică (operatorul economic/instituția publică la care se efectuează practica), cadrul didactic responsabil din partea școlii și tutorele de practică numit de partenerul de practică. Structura contractelor de practică, (inclusiv anexa pedagogică și formatul Certificatului de practică) este reglementată prin ordin al ministrului educației.

Organizarea WBL în învățământul profesional

În învățământul profesional cu o durată de 3 ani, practica săptămânală este integrată în modulele de specialitate din curriculum-ul diferențiat în funcție de domeniul de pregătire și calificarea profesională (unitar la nivel național pentru calificarea respectivă). Curriculum-ul pentru stagiile de

practică este elaborat în regim de curriculum în dezvoltare locală, în colaborare, de către școală și partenerii de practică, facilitând astfel adaptarea la cerințe specifice exprimate de potențialii angajatori.

Ca regulă generală, stagiile de pregătire practică din planul-cadru de învățământ la învățământul profesional trebuie realizate la operatorul economic/instituția publică cu care unitatea de învățământ a încheiat un contract-cadru de parteneriat. Prin excepție de la această regulă, pentru a răspunde nevoilor angajatorilor, în special din sectorul întreprinderilor mici și mijlocii, în anumite condiții, cu aprobarea inspectoratului școlar, stagiile de pregătire practică pot fi organizate și în unitatea de învățământ, însă numai dacă acest lucru este convenit prin contractele-cadru încheiate de școlile respective cu agenții economici interesați. Practica săptămânală se poate desfășura fie în laboratoarele și ateliere școlare fie la agenții economici/alte instituții partenere de practică. În funcție de prevederile convenite prin contractul cadru, pregătirea practică se poate organiza integral la operatorul economic - atât practica săptămânală, cât și stagiile de practică. Schema orară este flexibilă, astfel încât școala împreună cu partenerii de practică pot decide ca și practica din modulele de specialitate (pentru care în planurile cadru sunt alocate un număr de ore săptămânal) să fie organizată în săptămâni comasate.

În conformitate cu Metodologia de organizare și funcționare a învățământului profesional de stat cu durata de 3 ani, aprobată prin ordin al ministrului educației, se pot organiza clase de învățământ profesional numai în unitățile de învățământ care anexează, la propunerea privind planul de școlarizare, contracte-cadru încheiate cu operatori economici/instituții publice prin care se stabilesc condițiile colaborării, în primul rând pentru componenta de pregătire practică a elevilor.

3.3. Exemple de bună practică privind implicarea agenților economici

Pentru stimularea elevilor să se înscrie în învățământul profesional, statul român oferă burse în valoare de 200 lei (RON) pe lună. Unii agenți economici (deocamdată într-un număr mic) oferă propriile burse, facilități și stimulente pentru elevi, suplimentar celor oferite de stat.

Ca **exemple de bună practică** se pot cita inițiativele și demersurile din partea unor agenți economici, motivați de nevoia asigurării forței de muncă bine pregătite, care au condus la crearea unor școli profesionale ca structuri - cu sau fără personalitate juridică - ce funcționează pe baza unor protocoale și contracte de colaborare încheiate între agenți economici, unitatea școlară, autoritățile locale, care asigură o implicare sporită a agenților economici în mecanismele decizionale din cadrul școlii în ceea ce privește organizarea și derularea procesului de pregătire în învățământul profesional.

Școala Profesională Germană Kronstadt (SPGK) înființată la Brașov ca urmare a inițiativei și demersurilor susținute din partea firmelor reunite în Clubul Economic German din Brașov (DWK),

cu sprijinul autorităților locale (Primăria Brașov) și a Inspectoratului Școlar. Înființată în anul școlar 2012/2013, inițial ca structură fără personalitate juridică în cadrul colegiului Tehnic Mircea Cristea Brașov, începând din anul școlar 2013/2014, SPGK funcționează ca unitate de învățământ cu personalitate juridică proprie în cadrul sistemului de învățământ profesional de stat. În baza protocoalelor încheiate la nivel local, agenții economici parteneri investesc în dotarea școlii, iar autoritățile locale (Primăria Brașov) în amenajarea spațiilor pentru pregătirea elevilor. În susținerea SPGK sunt implicate 13 firme partenere din județul Brașov: *Schaeffler Romania, Premium Aerotec, Draexlmaier Sisteme Tehnice Romania, Stabilus, Rege Automotive, Continental, HIB Rolem, Ramoss, Hutchinson, Hawema, Schulte-Schmidt, Preh Romania, Caditec*. Firmele partenere s-au implicat deosebit de activ în promovarea ofertei de pregătire a SPGK. În anul școlar 2015/2016, în cadrul SPGK se organizează pregătire pentru 5 calificări, în care sunt cuprinși în total peste 500 elevi. Pentru pregătirea practică a elevilor, agenții economici parteneri au organizat ateliere de pregătire în cadrul firmei dotate cu echipamente la nivelul tehnologiilor actuale, iar pentru faza de inițiere și formare a unor deprinderi de bază au dotat atelierele și laboratoarele școlii. De pregătirea practică a elevilor în cadrul firmelor răspund tutorii (angajații ai firmelor respective). Pe lângă tutori (care au responsabilitatea generală pentru pregătirea elevilor în cadrul firmei), unele companii mai implică formatori (care realizează pregătirea elevilor în atelierele de formare din firmă) și mentori (specialiști care îndrumă și formează elevii în timpul practicii pe liniile de producție).

Agenții economici oferă elevilor burse, premii și alte facilități (de exemplu: echipamente de lucru, transport la locul de practică, masă de prânz pentru elevii practicanți, cazare și masă suportate de firme pentru elevii cazați în internat etc.). Agenții economici sunt reprezentați în structurile de conducere ale școlii în cadrul unui Colegiu managerial (cu competențe delegate de Consiliul de Administrație al școlii), având astfel un rol important în toate deciziile la nivelul școlii care privesc strategia de dezvoltare, recrutarea resurselor umane (profesori, maiștri instructori, managementul școlii), organizarea înscrierii și selecția elevilor, organizarea procesului de pregătire, asigurarea calității etc. Agenții economici se implică efectiv în monitorizarea rezultatelor școlare și a frecvenței elevilor. Pentru toate absențele (chiar și cele motivate) se organizează program de recuperare, iar pentru elevii cu dificultăți de învățare se organizează pregătire suplimentară adaptată (“after – school”). Pentru toți elevii înscriși la SPGK există perspectiva unor locuri de muncă atractive în firme competitive, fapt dovedit prin angajarea a peste 94% din absolvenții celor două promoții de până acum ale școlii.

Modelul promovat de SPGK a fost preluat și de alte firme care s-au asociat la nivel local pentru inițierea, organizarea și susținerea unor structuri - deocamdată fără personalitate juridică proprie - în cadrul unor unități școlare din învățământul profesional și tehnic, cum ar fi: **Școala Profesională**

Germană Alba (în cadrul Colegiului Tehnic Alexandru Domșa Alba Iulia), **Școala Profesională Cugir** (Colegiului Tehnic "Ion D.Lazarscu" Cugir), **Școala Profesională Franceză Făgăraș** (în cadrul Colegiului Tehnic Aurel Vijoli Făgăraș), **Colegiul Tehnic "Regele Ferdinand I" Timișoara**, **Liceul Tehnologic „Constantin Bursan” Hunedoara**

4. WBL în formarea profesională continuă

4.1. Programe de formare pentru obținerea unei calificări profesionale prin sistemul de formare profesională continuă (FPC), prevăzute în legislația actuală

Nr. crt.	Tipul programului	Nivel calificare (CNC /EQF)	Cerințe de intrare / alte condiții pentru admiterea în program (¹)	Observații
5.	Ucenicie la locul de muncă	2	Cel puțin învățământ gimnazial	Reglementat în sistemul de formare a adulților. Program de formare profesională, pe baza unui contract de ucenicie care poate fi încheiat începând de la vârsta de 16 ani. Până la 18 ani, durata timpului de lucru (inclusiv în ucenicie) este de 6 h/zi (30h/săpt.) Oferă calificare, fără certificarea unui nivel de educație
		3	Învățământ gimnazial sau general obligatoriu	
		4	Învățământ liceal fără diplomă de BAC	
6.	Cursuri de calificare	2	Cel puțin învățământ gimnazial	Program de formare profesională în sistemul de formare a adulților - oferă calificare, fără certificarea unui nivel de educație
		3	Învățământ gimnazial sau general obligatoriu	
		4	Învățământ liceal fără diplomă de BAC	

(¹) Conf. HG nr. 567/15 iulie 2015 de modificare a HG nr. 918/2013 privind aprobarea CNC

4.2. Organizarea WBL în FPC: ponderea WBL, locații de învățare, relații contractuale

Nr. crt.	Tipul programului	Durata standard	Ponderea pregătirii practice	Locații de învățare și relații contractuale pentru practică
7.	Ucenicie la locul de muncă	360 ore	cca. 2/3 din nr. total de ore	Pregătire teoretică: la furnizori (unități și instituții de învățământ, angajatori, alți formatori), autorizați/acreditați pentru calificarea respectivă Pregătire practică: la locul de muncă al ucenicului / la furnizorul de formare și/sau la alte locații stabilite de furnizorul de formare. Relații contractuale: - Contract ucenicie (contract individual de muncă de tip particular, în conformitate cu Codul muncii și Legea uceniciei) - contract de prestări servicii de formare profesională încheiat de angajator cu un furnizor de formare autorizat/acreditat (în cazul în care angajatorul nu este autorizat/acreditat pentru calificarea respectivă)
		720 ore	cca. 2/3 din nr. total de ore	
		1080 ore	cca. 2/3 din nr. total de ore	
8.	Cursuri de calificare	360 ore	240 h (2/3 din nr. total de ore)	Pregătirea teoretică și practică se desfășoară la furnizorii de formare profesională autorizați pentru calificarea respective și/sau în alte locații stabilite de aceștia și precizate în documentația de autorizare Relații contractuale: - Contract de formare profesională încheiat de furnizor cu participanții la programul de formare.
		720 ore	480 h (2/3 din nr. total de ore)	
		1080 ore	720 h (2/3 din nr. total de ore)	

4.3. Ucenicia la locul de muncă

În România, ucenicia se află în responsabilitatea Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice și este reglementată prin Legea nr. 279 din 5 octombrie 2005 privind

ucenicia la locul de muncă și Normele metodologie de aplicare, cu ultimele modificări și completări introduse prin Legea 179/2013 și HG nr. 855/2013. În conformitate cu legislația actuală din România, ucenicia se pe baza unui **contract de ucenicie**, care se poate încheia de la 16 ani, fără limită de vârstă și care vizează obținerea unei calificări **în sistemul de formare profesională a adulților**.

Conform prevederilor legale orice angajator care activează pe teritoriul României poate organiza formare prin ucenicie la locul de muncă, cu condiția să fie autorizat/acreditat pentru calificarea respectivă sau să încheie un **contract de prestări servicii** de formare profesională cu un furnizor de formare autorizat/acreditat.

4.3.1. Contractul de ucenicie:

- este un contract individual de muncă (CIM) de tip particular, încheiat pe durată determinată, în temeiul căruia ucenicul, se obligă să se pregătească profesional și să muncească pentru și sub autoritatea unui angajator, care se obligă să îi asigure plata salariului și toate condițiile necesare formării profesionale;
- se încheie obligatoriu în formă scrisă, în limba română, și se înregistrează în termen de 20 de zile la Inspectoratul Teritorial de Muncă (ITM). Anterior începerii activității, CU se înregistrează și în registrul general de evidență a salariaților, care se transmite la ITM;
- încheierea, executarea, modificarea, suspendarea și încetarea CU se fac în condițiile Codului muncii;
- angajatorii au obligația să comunice Agenției Județene pentru Ocuparea Forței de Muncă / Agenției Municipale pentru Ocuparea Forței de Muncă București (AJOFM/AMOFM) locurile de muncă vacante pentru ucenicie, iar AJOFM/AMOFM au obligația de a le publica pe site-ul instituției;
- activitatea de control al modului de încheiere, executare, modificare, suspendare și încetare a contractului de ucenicie este de competența ITM;
- controlul activității furnizorilor de formare autorizați ce desfășoară programe de formare pentru ucenicie la locul de muncă se realizează de Ministerul Muncii prin AJOFM/AMOFM;
- durata contractului de ucenicie se stabilește în funcție de nivelul de calificare pentru care urmează să se pregătească ucenicul – între 6 luni și 3 ani, maxim 8 ore/zi, maxim 5 zile/săptămână;
- durata *minimă* a programului de formare profesională prin ucenicie la locul de muncă este egală cu durata stabilită prin reglementările privind cursurile de calificare în FPA: 360 ore pentru nivelul 2 de calificare conform CNC, 720 ore pentru nivelul 3 de calificare CNC, respectiv 1.080 ore pentru nivelul 4 de calificare CNC;
- timpul necesar pregătirii teoretice a ucenicului este inclus în programul normal de muncă;

- salariul de bază lunar, stabilit prin contractul de ucenicie, este cel puțin egal cu salariul de bază minim brut pe țară în vigoare pentru un program de 8 ore pe zi, respectiv de 40 de ore în medie pe săptămână;
- durata timpului de muncă este de 8 ore pe zi și 40 de ore pe săptămână, iar în cazul tinerilor cu vârsta de până la 18 ani, durata timpului de muncă este de 6 ore pe zi și 30 de ore pe săptămână.

4.3.2. Aspecte privind statutul ucenicului în sistemul de formare profesională a adulților:

- ucenicii până la vârsta de 26 de ani au dreptul la întreținere, acestora aplicându-li-se prevederile Codului civil, perioada de ucenicie fiind asimilată cu cea de continuare a studiilor;
- statutul de ucenic îi conferă acestuia toate drepturile și obligațiile prevăzute de legislația muncii, de legea ucenicie și, după caz, de legile speciale care reglementează acea ocupație.
- ucenicul beneficiază de dispozițiile legale aplicabile celorlalți salariați, în măsura în care acestea nu sunt contrare statutului ucenicului.

4.3.3. Ucenicia ca alternativă pentru formarea inițială a tinerilor

Fiind reglementată în sistemul de formare profesională a adulților, în prezent **ucenicia nu este integrată în sistemul național de educație și formare profesională inițială din România**. În ciuda îmbunătățirilor aduse în ultimii ani, ucenicia are în continuare o atractivitate scăzută. Ucenicia nu este percepută ca o alternativă pentru tinerii care, după finalizarea învățământului obligatoriu, nu au o calificare profesională iar la vârsta de 16 ani majoritatea tinerilor frecventează o școală. Pentru cei care au ieșit din sistemul de educație, angajatorii și persoanele interesate au la dispoziție și alte variante considerate mai scurte și mai puțin costisitoare (cursurile de formare profesională organizate în sistemul de formare profesională a adulților).

5. Analiza SWOT a programelor de pregătire și organizării actuale a WBL în România

Puncte tari	Puncte slabe
<p>Învățământului profesional de 3 ani, ca traseu de pregătire după clasa a VIII-a (reintrodus începând din anul școlar 2014/2015), cu o componentă semnificativă de WBL și unele elemente de învățământ dual, cum ar fi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - condiția prealabilă obligatorie pentru școlile care propun clase în învățământul profesional de încheia contracte-cadru de colaborare cu agenți economici, - contractele individuale pentru stagiile de practică încheiate între unitatea de învățământ, agentul economic și elevul (respectiv părintele/tutorele legal al acestui în cazul minorului) - posibilitatea selectării candidaților de către agenții economici care se implică prin susținere financiară/stimulente/alte forme de sprijin în formarea profesională a elevilor, în colaborare cu 	<p>Ponderea redusă a componentei de WBL în liceul tehnologic</p> <p>Registrul național al calificărilor de nivel preuniversitar nu este operaționalizat</p> <p>Lipsa unui document de referință oficial la nivel național privind codificarea programelor de educație și certificării nivelurilor de educație absolvite, detaliat conf. ISCED 2011 (ISCED – A și ISCED – P), corelat cu CNC, ca bază pentru integrarea și corelarea programelor de FPI și FPC în sistemul național de educație</p> <p>Insuficienta dezvoltare a cadrului de reglementare și implementare a sistemului de credite transferabile în formarea profesională (ECVET)</p> <p>Metodologiile de elaborare a calificărilor în formarea profesională inițială și continuă sunt necorelate în termeni de rezultate ale</p>

<p>școlile;</p> <ul style="list-style-type: none"> - creșterea ponderii pregătirii practice - stagiile de practică în întreprinderi introduse ca o componentă obligatorie a pregătirii practice - curriculum pentru stagiile de practică elaborat în regim de curriculum în dezvoltare locală, în colaborare de către școală și partenerii de practică potențiali - introducerea Certificatelor de practică, completate și semnate de școală și partenerul de practică, în care sunt descrise activitățile și rezultatele învățării dobândite de elev pe perioada stagiului <p>Burse oferite de stat pentru elevii care se înscriu în învățământul profesional (200 lei/lună)</p> <p>Existența unor exemple de bune practici:</p> <ul style="list-style-type: none"> - agenți economici (deocamdată într-un număr mic) care oferă propriile burse, facilități și stimulente pentru elevi, suplimentar celor oferite de stat - inițiativele și demersurile din partea unor agenți economici, care au condus la crearea unor școli profesionale ca structuri - cu sau fără personalitate juridică - ce funcționează pe baza unor protocoale și contracte de colaborare încheiate între agenți economici, unitatea școlară, autorității locale, care asigură o implicare sporită a angajatorilor în mecanismele decizionale din cadrul școlii în ceea ce privește organizarea și derularea procesului de pregătire în învățământul profesional, selectarea resurselor umane etc. <p>Existența unui număr din ce în ce mai mare de agenți economici care se implică în învățarea la locul de muncă în formarea profesională inițială</p> <p>Existența reglementărilor necesare elaborării registrului național al calificărilor</p> <p>Existența mecanismelor de certificare a rezultatelor învățării în formarea profesională inițială și în formarea profesională continuă</p> <p>Existența cadrului național de asigurare a calității în FPI</p> <p>Existența unui cadru legislativ de asigurare a calității în FPC</p>	<p>învățării</p> <p>Lipsa corelării între Mecanismele de certificare a rezultatelor învățării și calificărilor în FPI și FPC</p> <p>Insuficienta dezvoltare a bazei naționale de itemi pentru evaluare și certificare</p> <p>Un număr redus de evaluatori certificați la nivel național</p> <p>Lipsa unui sistem de acreditare a întreprinderilor pentru furnizarea componentei de <i>WBL</i> a programelor de formare;</p> <p>Cadrul de reglementare a asigurării calității în FPC nu este corelat cu cel din FPI</p> <p>Lipsa unor instrumente pentru asigurarea calității FPC, atât la nivel de sistem, cât și la nivelul furnizorilor autorizați</p> <p>Lipsa unui mecanism de asigurare a calității componentei de practică la agenții economici din diverse programe de FPI și FPC, în baza unui Cadru comun</p> <p>Lipsa unui sistem de formare a tutorilor din întreprinderi în formarea profesională inițială</p> <p>Ucenicia, reglementată în sistemul de FPA, nu este integrată în sistemul național de educație și formare profesională inițială din România</p> <p>Insuficienta reglementare legislativă necesară unui traseu de formare profesională inițială, în sistem dual / în alternanță, cu o componentă semnificativă de învățare la locul de muncă (<i>WBL</i>) în răspunderea agenților economici</p> <p>Reglementările actuale nu sunt suficient de atractive și eficiente pentru a antrena implicarea sporită, pe scară largă, a agenților economici și partajarea răspunderii partenerilor implicați (ex. în mecanismele decizionale la toate nivelurile, procesul de selecție și de pregătire a elevilor etc.)</p> <p>Numărul redus de adulți cuprinși în programe de FPC</p> <p>Cadrul de reglementare a asigurării calității în FPC nu este corelat cu cel din FPI</p> <p>Lipsa unor instrumente pentru asigurarea calității FPC, atât la nivel de sistem, cât și la nivelul furnizorilor autorizați</p> <p>Performanțele scăzute ale tinerilor de 15 ani obținute la testele PISA și la evaluarea națională de la sfârșitul clasei a VIII-a, în lipsa unui prag minimal pentru admiterea la clasa a IX-a și a unor programe remediale, afectează integrarea acestora și performanțele ulterioare în liceu/învățământul profesional</p> <p>Atractivitatea scăzută a învățământului profesional pentru elevii cu rezultate școlare bune</p> <p>Lipsa unui sistem de facilități fiscale pentru firmele implicate în furnizarea componentei de <i>WBL</i> în formarea profesională inițială</p>
--	---

6. Referințe bibliografice

CEDEFOP (2014). *Terminology of European education and training policy: Second Edition: A selection of 130 key terms*. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2014, p. 294

<http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/4064>

NCVER (2013). Naidu, R, Stanwick, J & Frazer, K 2013 (eds). *Glossary of VET: Updated September 2013*. National Centre for Vocational Education Research (NCVER), Adelaide, Australia.

<http://www.voced.edu.au/glossary-vet>

Comisia Europeană (2010 a). *Comunicatul miniștrilor europeni responsabili în domeniul educației și formării profesionale, al partenerilor sociali europeni și al Comisiei Europene, în urma reuniunii de la Bruges din 7 decembrie 2010 privind revizuirea abordării strategice și a priorităților procesului de la Copenhaga pentru perioada 2011-2020*, p. 5.

http://ec.europa.eu/education/policy/vocational-policy/doc/brugescom_ro.pdf

Comisia Europeană (2010 b). *Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor. Tineretul în mișcare (...)* Bruxelles, 15.9.2010: COM(2010) 477 final, p 5.

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52010DC0477&from=RO>

Comisia Europeană (2012). *Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor: Regândirea educației: investiții în competențe pentru rezultate socio-economice mai bune*. Strasbourg, 20.11.2012: COM(2012) 669 final, p. 7.

<http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2012/RO/1-2012-669-RO-F1-1.Pdf>

Ministerul Educației Naționale (2014 a). *Ordin nr. 3152 din 24 februarie 2014 privind aprobarea planului-cadru de învățământ pentru învățământul profesional de stat cu durata de 3 ani*. Monitorul Oficial nr. 213 din 25 martie 2014.

Ministerul Educației Naționale (2014 b). *Ordin nr. 3136 din 20 februarie 2014 privind organizarea, funcționarea, admiterea și calendarul admiterii în învățământul profesional de stat cu durata de 3 ani*. Monitorul Oficial nr. 132 din 24 februarie 2014.

Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului (2012). *Ordin nr. 3539 din 14 martie 2012 privind aprobarea contractului de pregătire practică a elevilor din învățământul profesional și tehnic*. Monitorul Oficial nr. 192 din 23 martie 2012

Școala Profesională Kronstadt (SPGK), Brașov: <http://www.sgk.ro/ro/>